

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

vialiter, motivum formale ad talem assensum, sed hoc solum testimonio divinae veritatis convenit: Ergo non in Ecclesiae auctoritatem, sed solum in primam veritatem, ultimo resolvitur fides nostra, quoad assensum quem fidelis praebet mysterijs revelatis. Major est certa: ideo enim in omnium doctrina, prima veritas est id in quod, saltem partialiter, ultimo fides nostra quoad assensum resolvitur, quia est, partialiter saltem, motivum formale assensus fidei. Minor vero probatur: Quod est tantum conditio ad assentiendum mysterijs revelatis, non est, etiam partialiter, motivum formale ad talem assensum: Sed testimonium Ecclesiae est tantum conditio requisita ad assentiendum mysterijs revelatis: Ergo &c. Major constat, Minor autem probatur. Testimonium Ecclesiae se habet in ordine ad talem assensum, sicut propositio bonitatis objecti se habet ad voluntatem, ut circa ipsum amoris actum eliciat; quandoquidem ideo duntaxat requiritur, quia sicut voluntas non potest amare objectum, nisi ei proponatur ab intellectu ejus bonitas; ita similiter nequit fidelis assentiri Deo sua mysteria revelanti, nisi per Ecclesiam ei proponatur & innotescat divina revelatio: Ergo sicut propositio bonitatis objecti, facta ab intellectu voluntati, est in doctrina Philosophorum conditio tantum sine qua non amaret voluntas, non vero motivum formale ipsius ad amorem, etiam parziale, sed hoc bonitati duntaxat convenit: ita similiter testimonium Ecclesiae proponens aliquid tanquam a Deo revelatum, habet quidem rationem conditionis, necessario de via ordinaria requisita, ut fidelis assentiatur mysterijs revelatis, non tamen rationem causae, & motivi formalis, etiam partialis, ad talem assensum, sed hoc soli primae veritati revelanti convenit.

54. Probatur tertio: Quamvis Moyses loqueretur ad populum, inspiratione divina, tamen fides antiquorum, quoad assensum quem praebant divinis mysterijs, ipsis a Moysse propositis, non resolvebatur in ejus, sed Dei testimonium, juxta illud Exodi 14. *Crediderunt Domino, & Moysi servo ejus*: quo significatur Judaeos Moysi credidisse, quia crediderunt Domino per Moysen loquenti: Ergo similiter, licet Ecclesia proponat nobis mysteria fidei quae credenda sunt, & credenda a non credendis discernat, nostrae tamen fidei resolutio, quoad assensum, non fit in illam, sed in primam veritatem revelantem, quae, ut ostendimus articulo precedenti, est objectum formale sub quo fidei. Unde 1. Joan. 4. *Qui novit Deum, audit nos; qui non est ex Deo, non audit nos*: ac si diceret, ideo aliquis credit nobis loquentibus, quia credit Deo.

55. Denique suaderi potest conclusio. In id ultimo, quoad assensum, resolveri non potest, etiam partialiter, fides nostra, quod importat aliquid creatum: Sed testimonium Ecclesiae, etiam prout est organum Spiritus Sancti considerata, importat aliquid creatum: Ergo in illud fides nostra, quoad assensum, ultimo resolveri nequit, etiam partialiter. Minor constat: Ecclesia enim importat certos homines a Spiritu Sancto directos, qui haud dubie sunt quid creatum. Major vero probatur: In id duntaxat potest ultimo resolveri fides quoad assensum, quod est saltem partialiter objectum formale ipsius sub quo: Sed nihil creatum est etiam partialiter objectum formale sub quo nostrae fidei: Ergo fides nostra non potest, quoad assensum, ultimo resolveri, etiam partiali-

ter, in aliquid creatum. Major est certa, ideo enim in quod, quoad assensum, ultimo resolvitur fides nostra, debet esse motivum formale talis assensus: motivum autem formale quo per se fides assentit Deo, & objectum formale sub quo fidei, eadem omnino sunt. Minor vero ita quam negat Delugo, contendens objectum formale sub quo fidei nostrae adaequatum, esse compositum ex creato & increato, nimirum ex prima veritate loquente, & testimonio Ecclesiae, per quam loquitur, probatur auctoritate Divinae Thomae hieartii dicentis: *Si consideremus formalem rationem objecti fidei, nihil est aliud quam veritas prima*: quae verba aperte significant, nihil creatum, etiam partialiter, ingredi objectum formale sub quo fidei. Ratio etiam id suadet, nam si objectum formale sub quo nostrae fidei esset partialiter aliquid creatum, fides nostra non esset adaequata divina, nec crederemus, Deo propter solam ejus auctoritatem, seu veracitatem, sed solum partialiter, nam etiam ei credere posset propter auctoritatem creaturam, qualis est Ecclesia. Item fides non esset virtus Theologica, cum de ratione virtutis Theologicae sit, Deum tanquam objectum formale & adaequatum respicere.

Nec valet quod aliqui dicunt, nempe ad rationem virtutis Theologicae satis esse ut objectum formale quod sit Deus, licet objectum formale sub quo sit creatura, vel aliquid compositum ex creato & increato. Non valet, inquam, hanc virtutis Theologicae nihil formaliter respicit quam Deum: At objectum sub quo est formaliter quod objectum quod, ut ex dictis art. precedenti constat: Ergo objectum sub quo virtutis Theologicae non potest esse aliquid creatum, vel mixtum ex increato & creato. Et hoc patet in alijs virtutibus Theologicis: objectum enim formale sub quo spei est sola divina potentia, ut nos adjuvans ad obtinendam beatitudinem, & objectum sub quo charitatis, sola bonitas divina, ut nos movens ad diligendum Deum & proximum.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Contra istam assertionem objicitur primo: Ad Roman. 10. dicitur: *Vos estis cives Sacerdotum, & domestici Dei, superedificati super fundamentum Apostolorum & Prophetarum*. Ubi Paulus reducit totam fidem in Apostolos, quorum praedicatione primum illuxit.

Secundo: Augustinus supra citatus ait: *Ego Evangelio non crederem, nisi me Ecclesia Catholica commoveret auctoritas*: Ergo censet quod Ecclesiae auctoritas est motivum saltem parziale nostrae fidei, subindeque fidem, in illam, partialiter saltem, resolveri quoad assensum, quem fideles praebent mysterijs a Deo revelatis.

Tertio: In hoc solum fidelis distinguitur ab haeretico, quod fidelis credit Ecclesiae, haereticus autem ei non vult credere, sed soli primae veritati: Ergo signum est Ecclesiae auctoritatem ad objectum formale sub quo fidei pertinere, & consequens in eam assensum hominis fidelis partialiter saltem resolveri.

Quarto: Assensus fidei humanae, quem damus Regi loquenti per suos legatos, resolvitur partialiter in auctoritatem nuntiorum: Ergo similiter assensus fidei, quem praebemus Deo,

per Apostolos, per Summum Pontificem, & Concilia loquenti, resolvitur partialiter in Ecclesia auctoritatem. Consequentia patet, tum ex paritate rationis, tum etiam quia 2. ad Corinth. 5. Apostoli proponentes res fidei, dicuntur Christi legati, seu pro Christo legatione fungi.

61. Denique: Si quæras ab aliquo fidei, quare credis Deum esse Trinum & Unum? Respondebit, quia Deus revelavit. Si verò iterum quæras, unde scis Deum revelasse? Respondebit, quia Ecclesia dicit: Ergo ultima fidei nostræ resolutio sit in Ecclesia, non verò in primam veritatem revelantem.

62. Sed hæc levia sunt, & facile dilui possunt. Ad primum enim responderetur, Apostolum reducere fidem ad prædicationem Apostolorum, & propositionem Ecclesiæ, non ut rationem formalem assentiendi, sed solum ut in conditionem applicanti; eo proportionali modo, quo apprehensio intellectus est conditio applicans objectum formale voluntatis, scilicet bonitatem, ut in secunda probatione conclusionis declaravimus.

63. Ad secundum dicendum, verba illa Augustini, non significare Ecclesiæ auctoritatem esse motivum, seu rationem formalem cur credamus Evangelio, sed solum illam esse ordinarium medium cognoscendi quid sit pro Evangelio recipiendum; unde ex illo testimonio solum potest colligi, ultimam fidei nostræ resolutionem, quoad propositionem & revelationem credendorum, fieri in ipsam Ecclesiam, ut in prima conclusione docuimus; non verò quoad assensum mysteris revelatis, de quo est questio in præsentia.

64. Ad tertium respondeo, hæreticum distinguere fidei in eo quod fidei creditur primæ veritati revelanti, ut obiecto formali sub quo fidei, & Ecclesiæ ut infallibili regulæ in proponendo res fidei; hæreticus verò neque etiam isto modo credit Ecclesiæ proponenti, & consequenter nec primæ veritati revelanti; cum Deus revelaverit Ecclesiam in proponendis rebus fidei errare non posse.

65. Ad quartum, concessa Antecedente, nego consequentiam, & paritatem: Ratio verò disparitatis est, quia cum fides, quæ creditur Regi per legatos suos loquenti, sit humana, non est mirum quod pars ejus obiecti formalis sub quo, sit præter auctoritatem Regis, auctoritas ipsa Legati; subindeque nec quod in utramque resolvatur quoad assensum: at verò fides nostra totaliter divina est; unde testimonium humanum, sive auctoritas Ecclesiæ, quæ est quid creatum, non potest esse ejus obiectum formale sub quo, etiam parziale, sed tantum conditio requisita ad ejus motionem & causalitatem: sicut propositio bonitatis obiecti, est tantum conditio necessaria, ut bonitas moveat voluntatem ad sui amorem & prosecutionem.

66. Ad ultimum solutio patet ex dictis: resolutio enim fidei nostræ sit in Ecclesiam, ut in regulam proponentem credenda, & ea discernentem à non credendis; non verò ut in rationem formalem credendi, seu assentiendi mysteris revelatis: hæc enim non potest esse aliquid creatum, vel mixtum ex creato & increato, sed solum ipsa prima veritas in dicendo, ut in ultima probatione nostræ conclusionis ostendimus. Unde egregie Cassianus: *Deus hoc dixit: verbum illius summa ratio est: removeo argumenta, removeo disputationes, sola mihi ad credulitatem sufficit persona dicentis.*

ARTICULUS III.

An revelationes private ad obiectum

fidei pertineant?

Notandum primò, revelationem aliquam posse dici privatam duobus modis. Primò ex parte personæ cui fit, quando scilicet aliquid revelatur per aliquam personam particularem, v. g. per S. Birgittam, vel S. Catharinam Senensem, non verò per Ecclesiæ Principes, ut per Prophetas, Apostolos, & universales Pastores, quos Deus esse voluit quasi universalia instrumenta, ad manifestandam doctrinam celestem, & quasi celos quosdam in hoc spirituali mundo Ecclesiæ. Secundò ex parte rei propositæ seu revelatæ, quando nimirum veritas quæ manifestatur, ad communem totius Ecclesiæ utilitatem & instructionem non pertinet, nec ordinem habet ad Deum, ut ad obiectum formale quod nostræ fidei: v. g. si Deus mihi revelaret numerum stellarum quæ sunt in celo, vel arenarum quæ sunt in litore maris, vel ea quæ modo sunt apud Indos & Tartaros, talis revelatio diceretur privata, non solum ex parte personæ, sed etiam ex parte materiæ, seu rei quæ manifestaretur & revelaretur: Si verò aliquid ad commune totius Ecclesiæ instructionem pertinet mihi patefaceret, talis revelatio esset solummodo privata ex parte personæ, non verò ex parte materiæ, seu rei revelatæ.

Notandum secundo, fidem dupliciter considerari posse: primò ut est Catholica, seu universalis, & spectat ad totam Ecclesiam, per totum orbem diffusam: secundo ut est Theologica & divina, seu quatenus respicit divinam veritatem revelantem, ejusque testimonio innititur.

His præmissis, facile poterit resolvi difficultas proposita, quæ Theologos in duas sententias extremè oppositas divisit; quibusdam affirmantibus revelationem privatam ad fidem sufficere, aliis verò id negantibus; in quam partem magis communiter inclinant Thomistæ. Existimo tamen utramque sententiam conciliari posse, distinctione adducta duplicis revelationis privatæ, & duplicis fidei, Catholicæ scilicet & Theologicæ. Unde

Dico primò: Si Deus, etiam ut author supernaturalis, revelaret alicui aliquid temporale, sub ratione temporali, quod proinde ad communem Ecclesiæ instructionem & utilitatem non pertineret, neque in Deum referretur, talis revelatio non spectaret ad fidem infusam, supernaturalem, & theologicam, sed ad donum Prophetiæ, vel ad aliud lumen supernaturale, per modum transuentis communicatum.

Probatum prima pars: De ratione fidei, ut est virtus Theologica, est respicere Deum ut obiectum formale quod, & cætera omnia prout ordinantur ad ipsum: Ergo si aliqua revelarentur à Deo sub ratione temporali, quæ non pertinerent ad religionem Christianam, nec ordinem haberent ad Deum, non attingerentur à fide, ut est virtus Theologica. Consequentia patet. Antecedens probatur, tum ex D. Thoma hic art. 1. dicente: *Nihil cadit sub fide, nisi in ordine ad Deum*: tum etiam exemplo spei & charitatis, quæ etiam sunt virtutes Theologicæ: nam quidquid per spem speratur, & per charitatem diligitur, est in ordine ad Deum ut obiectum formale quod.

Confirmatur: Fides in hoc distinguitur à prophetia, quod illa per se respicit aliquid æternum,